

מערך שיעור בעקבות צפייה בסרטון הקצר "מתחת לקו"

https://www.youtube.com/watch?v=jU6_8GQaJLQ

רקע:

מציאות החיים בארץ הינה כי כל ילד שלישי חי מתחת לקו העוני. על פי נתון זה ייתכן ובכל כיתה יהיה ילד אחד לפחות אשר ידו אינה משגת. כל שנה מתפרסם דו"ח העוני אשר לצערנו לא מראה מגמת שיפור. ניתן לטעון כי בעקבות רגישות הנושא יהיה זה נכון לא להעלות את השיח על כך ועם זאת ניתן גם להסתכל על ההיבט השני של פיתוח מודעות ואחריות חברתית לעזרה והדדיות חברתית למען האחר בקרב תלמידנו.

מצוקתם של הילדים אשר סובלים מחוסר הינה קשה עד מאוד. תחושת המחסור וה-"אין" היא חזקה ועמוקה ופעמים רבות מתלווים אליה רגשות שונים של בושה, עצב ופחד. דווקא כאן המקום של צוות המורים וקבוצת התלמידים מתעצם ויש בו הרבה בכדי להשפיע ולשפר את תחושותיהם של אותם תלמידים.

בבתי ספר רבים נעשים מאמצים רבים לעזור לאותן משפחות דוגמת איסוף חבילות מזון וכדומה ועם זאת ייתכן ויש מקום לשיח שהוא יותר תודעתי ורגשי בקרב התלמידים שלנו על מנת לעודד ולעורר אותם ללקיחת אחריות ועשייה חברתית. ישנה חשיבות להעניק לתלמידינו את ההבנה כי גם כילדים יש להם את הכוח להשפיע על המציאות בדרכים חברתיות כגון תמיכה חברתית.

פעמים רבות לתלמידים בשכבות היותר גבוהות בבית הספר מתחילה המודעות לנושאים חברתיים שונים אך מתוך הפחד וחוסר הידע והמוכנות לראות מציאות לא נעימה ישנה נטייה להתעלמות או לאי קבלה של האחר הנמצא במצב שונה ופחות נעים. נושא העוני מהווה רק אחד מהנושאים הללו אשר הדיבור עליהם יש לו את הכוח להשפיע ולשנות. מערך שיעור זה מציג את נושא העוני אך למעשה מתוך הרגישות הגבוה לנושא הוא דן יותר באחריות ובמודעות החברתית. בנוסף, המודעות החברתית נוגעת גם לצורך ולחשיבות לשים לב לסממנים שונים בהתנהגות התלמידים אשר פעמים רבות מאותת מצוקה שלרוב לא מדוברת וכל זה מתוך רצון להפוך את הכיתה למרחב קהילתי בטוח בו כל אחד חשוב ונראה.

אוכלוסיית יעד: תלמידים כיתות ד'-ו'.

מטרות:

- לפתח מודעות למצבי חיים שונים ולכוח החברתי בהשפעה על המצב הקיים.
- לחבר את התלמידים לתחושות של תלמידים אחרים ולהתמודדות עם תחושותיהם בנושאים חברתיים שונים.
- לעורר את התלמידים להעניק תשומת לב להתנהגויות חריגות של חבריהם לכיתה ולראות בכל אחד מבני הכיתה כחשוב ומשמעותי.

- לעודד תחושת אחריות חברתית ועשייה למען האחר, מתוך ראיית הכיתה כקהילה הדואגת וערבה לחבריה.

מערך הפעילות:

להקרין את הסרטון המצ"ב.

שאלות לדיון:

- מה לדעתכם מרגישה גיבורת הסרט?
- מדוע לדעתכם היא מתנהגת בבריונות כלפי אחרים?
- מה דעתכם על התנהגות חברי הכיתה אל גיבורת הסרט? מה הם יכלו לדעתכם לעשות אחרת? (האם ראו את סימני המצוקה של התלמידה)

פעילות:

1. מצ"ב שישה כרטיסיות שבכל כרטיסיה כתובה סיטואציה של תלמיד אשר חוו קושי בעקבות אירועים שונים. לחלק את הכיתה לקבוצות לתת לכל קבוצה לחשוב ביחד על הסיטואציה שהיא קיבלה ולחשוב איך הם כקבוצה וכיחידים יכולה לעזור לאותו תלמיד ולשפר את תחושתו ומצבו ולאחר מכן שכל קבוצה תציג את המקרה שלה בפני הכיתה ואת הרעיונות שהם הציעו על מנת לעזור לאותו תלמיד.

הרציונל:

לצערנו התלמידים שלנו בגילאים צעירים עדים לתופעות חברתיות קשות. תופעת העוני לא נפסחת הן עבור התלמידים אשר העוני מהווה עבורם מציאות חיים והן עבור חבריהם לכיתה. ייתכן ופעמים רבות ייעשו מאמצים רבים להסתרה של מצב קיים של תלמידים מסוימים אך יש להניח כי התלמידים שלנו רואים ועדים להכל גם אם הם אינם מדברים על כך.

בסרט "מתחת לקו" אשר נכתב, צולם ובויים ע"י תלמידי כיתות ה' מסופר על אחת התלמידות אשר מתנהגת בבריונות כלפי חבריה לכיתה ואף גונבת מכמה מהם. בנוסף, רוב התלמידים בכיתה מתעלמים ממנה ואינם נותנים את הדעת להתנהגות החריגה של אותה תלמידה אשר מבטאת את מצוקתה. בהמשך כאשר התלמידה חוזרת הביתה מתברר כי היא מגיעה ממציאות חיים לא פשוטה של חוסר. כתיבת תסריט שכזה בקרב תלמידי כיתות ה' מראה כי הנושא במודעות שלהם וכי הם מתעסקים וערים לנושא. ייתכן וכמו נושא העוני אותם ילדים גם ערים לנושאים חברתיים רגישים אחרים. הקולנוע מהווה כלי עבורם לאורר ולהביא לביטוי נושאים כאלו אשר לרוב בשל רגישותם אינם זוכים לשיח במרחב הכיתתי.

הסרט שלפנינו מהווה הזדמנות נהדרת לשיח עם תלמידנו על החשיבות שלנו כקהילה לראות את כל החברים בכיתה ולשים לב להתנהגויות חריגות אשר לרוב מבטאות מצוקה. מתוך כך לחוש תחושת אחריות ולעזור לאותם תלמידים בכל קושי אשר הם חווים.

מאחלים לכם פעילות נפלאה ומפירה

קבוצת אפקי תקשורת וצוות אופקים

03-9369475

דנה ואורית 052-8898900

רוני היא תלמידה בכיתתכם. בזמן האחרון היא לא אוכלת בהפסקת האוכל ותמיד שמציעים לה משהו לאכול היא מסרבת. לאחרונה רוני רזתה מאוד. מה הייתם עושים?

דני הוא תלמיד הלומד בכיתתכם. כבר יומיים אתם שמים לב שהוא מעדיף להיות לבד וגם שמזמינים אותו להיות עם חברים הוא מעדיף להיות לבד. מה הייתם עושים?

סשה היא תלמידה עולה חדשה אשר הגיעה לכיתתכם בתחילת השנה. כבר אתם נמצאים במחצית ולמעשה סשה מעולם לא הוזמנה לשום אירוע חברתי שנעשה ע"י אחד מחברי הכיתה. מה אתם הייתם עושים?

רווית היא תלמידה שתמיד הייתה מאוד מצחיקה את כולם והיה ממש כיף להיות בחברתה. כבר כמה שבועות שהיא נוטה להתפרצויות זעם והיא מאוד עצבנית. מה אתם הייתם עושים?

טל הוא תלמיד בכיתתכם אשר כבר שבוע לא הגיע לבית הספר וכשהמורה שואלת אם מישהו מהחברים דיבר עם טל לשאול איך הוא מרגיש, יש דממה. מה אתם הייתם עושים?

דן הוא תלמיד בכיתתכם. הוא מאוד מפחד ממתמטיקה וכל פעם לפני מבחן במתמטיקה הוא עצבני ומבודד. בשיעורי מתמטיקה הוא תופס את הראש בתסכול. מה אתם הייתם עושים?